Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефони: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 174. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 18-го СЕРПНЯ 1953. ПЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, AUGUST 18, 1953. No. 174. VOL. LXI.

ЗДА ПОГОДЖУЮТЬСЯ НА УЧАСТЬ МОСКВИ В КОРЕЙСЬКІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

ЗА ПЕРЕДУМОВУ СВОЄЇ ЗГОДИ АМЕРИКА СТАВИТЬ ВИМОГУ, ЩОБ СОВЄТИ СИДІЛИ ПО БОЦІ ВОРОГА

Об'єднані Нації, Н. Й. — З'єднані Держави Америки погодились компромісово на участь Москви в передбачуваній договором про перемир'я в Кореї політичній далекосхідній конференції, але під умовою, що совєтський представник сидітиме на тій конференції по боці ворога. Американський представник в Об'єднаних Націях, амбасадор Генрі Кабот Ладж, заявив вчора, що З'єднані Держави підтримуватимуть компромісову резолюцію в тій справі на сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, яка мала початися в понеділок, 17-го серпня, пополудні. Ладж заявив, що Америка підтримуватиме вимагану Британією та деякими іншими союзниками рекомендацію, щоб до участи в конференції був запрошений Совєтський Союз, але під умовою, що це запрошення буде від комуністичного командування в Кореї. Британія все ще обстоює, щоб совєтський представник не сидів „по другому боці стола", і щоб конференція відбулася радше при „круглому столі", при якому не було б „другого боку". Американський представник, натомість, відмовився погодитися на участь Індії в тій конференції, але не сказав, чи під час нарад Асамблеї він голосуватиме проти Індії, чи тільки здержиться від голосування. Всі ці справи з'ясовано на окремих нарадах представників 16 західніх країв, які брали активну участь у війні проти комуністичної агресії в Кореї. На тих нарадах приготовано проєкт чотирьох резолюцій, які мають бути запропоновані під ухвалу Генеральної Асамблеї. В першій резолюції висловлюється „привіт героїчним воякам„ Південної Кореї та всіх інших країв, які поспішили Південній Кореї на допомогу, як теж висловлюється вдоволення з того, що „перше зусилля під наглядом Об'єднаних Націй для відбиття збройної агресії колективними силами було успішне." В другій і головній резолюції, підтриманій всіми учасниками нарад, рекомендується, щоб передбачена договором про перемир'я політична конференція відбулася і щоб в ній взяли участь ті з-поміж 14 країн, які брали участь у війні проти агресії в Кореї і які самі того бажають. В цій резолюції нічого не сказано про учасників конференції з ворожого боку. Цю справу з'ясовує третя резолюція, пропонована Австралією й Новою Зеляндією, яка рекомендує участь в конференції совєтського представника, але „під умовою, що того бажатиме інша сторона". Четверта резолюція, підтримувана Британією, Канадою й Новою Зеляндією, рекомендує участь в конференції не тільки совєтського але й індійського представників і не ставить на це жадних передумов. Справа корейської конференції, — яка повинна відбутися впродовж трьох місяців після підписання перемир'я та яку З'єднані Держави Америки зобов'язалися залишити, якщо комуністи не виявлять доброї волі щодо об'єднання Кореї, — з'єднана на порядку нарад теперішньої Генеральної Асамблеї.

Поліція проти несумлінних шоферів у Ню Йорку

Ню Йорк, Н. Й. — Поліція довідалася, що деякі шофери возять пасажирів із нюйоркських летовищ довшим шляхом, як треба, а деякі вимагають вищої оплати, ніж визначені міською управою. Щоб це перевірити, перебрані поліцисти казали себе вести з летовищ на вказані адреси і ствердили, що нарікання пасажирів слушні. Внаслідок цього трьох шоферів міських таксівок позбавлено права їзди, а шістьом припинено важність їхніх дозволів на один місяць. В Ню Йорку 32,500 шоферів мають право возити пасажирів, а 11,790 шоферів знаходиться в міській службі. Деякі шофери влаштувалися були так, що пасажири не могли відчитувати на лічильниках кількости миль, що їх вони проїхали.

Бравнел про інвазію мехіканських робітників до ЗДА

Сан Франціско. — Генеральний прокурор Герберт Бравнел відбув подорож вздовж мехіканського кордону, щоб на місці прослідити справу нелегального в'їзду мехіканських робітників до ЗДА. Після закінчення цієї поїздки Бравнел заявив, що просвітне департамент справедливости розпочати гостру акцію проти масового нелегального прибування до ЗДА мехіканських робітників. Федеральні, стейтові і місцеві уряди мусять співпрацювати в припиненні цієї „інвазії" мехіканців до ЗДА. Бравнел гостро критикував „ощадність" ЗДА, які зменшили число прикордонної сторожі з 1,627 до 1,100 осіб. „Кожний долар, заощаджений в той спосіб, вимагає пізніше $20 на те, щоб позбутися тих робітників, які незаконно прибувають до нашої країни". Бравнел відлетів до Денверу, де складе звіт президентові Айзенгаверові.

В АМЕРИЦІ

● П'ять визначних протестантських духовників виступили в листі до державного секретаря Джана Ф. Доллеса проти рішення ізраїльського міністерства закордонних справ із Тель Авів до Єрусалиму.

● Торонтська поліція повідомляє, що три невідомі подорожні захопили авто американського громадянина Вертрама Кліптона з Матавану в Н. Дж., побили його і крадіжним автом втекли.

● В комуністичному полоні помер американський герой другої світової війни, капітан Родні Ф. Клавтман, який взяв був у полон 1,800 німців.

● Філіппінський президент Елпідіо Кіріно перебув операцію в Балтиморі і залишиться в шпиталі до 24 серпня, після чого, від'їде до Філіппін на вибори нового президента держави. Квіріно кандидує на президента від ліберальної партії.

● Генеральний прокурор Г. Бровнел заявив, що бувші американські полонені, які допомагали комуністам в знущаннях над своїми товаришами, будуть покарані. Ще не вирішено, чи їх судитиме військовий чи цивільний суд.

● Пані Вілсон із Сан Франціско знайшла свою доньку Анастазію в Брукліні після 32 років шукань. 32 роки тому пані Вілсон розлучилася з своїм чоловіком і виїхала до Каліфорнії. Тепер випадково довідалася, що її донька живе в Брукліні, і прилетіла літаком, щоб відвідати її.

● 2,400 юнаків і юначок, віком від 10 до 16 років, зголосились до рибальських змагань у Ню Йорку, що їх організує Департамент Парків. Змагання почнуться 24 серпня опівночі з 25 місцях.

„ЗМІНА ВАРТИ" У ВЕРХОВНОМУ КОМАНДУВАННІ АМЕРИКАНСЬКИХ ЗБР. СИЛ

В Пентагоні у Вашингтоні відбулася відповідна церемонія, під час якої наступило формальне передання головних постів в головному командуванні американських збройних сил новим командантам. На фото (від ліва): ген. Л. Шеферд — командант Корпусу Морської Піхоти; ген. Омар Бредлі — уступаючий голова Об'єднаних Шефів Штабів; ген. Натан Твінінг — новий шеф штабу Авіяції; адмірал Вільям Фечтелер — уступаючий шеф Морських Операцій; ген. Метью Риджвей — новий шеф штабу Армії; адмірал Артур Радфорд — новий голова Об'єднаних Шефів Штабів; ген. Лотон Коллінс — уступаючий шеф Штабу Армії; і адмірал Карні — новий шеф Морських Операцій.

Прощальне звернення генерала Коллінса

Вашингтон. — Генерал Дж. Лотон Коллінс залишив пост шефа штабу армії, який після нього перейняв генерал Метью В. Риджвей. В своєму прощальному зверненні до війська ген. Коллінс високо оцінив „вірність, самопосвяту та віддання американських вояків, які мусіли вести війну під час миру на полі бою, віддаленому 5,000 миль від батьківщини". Ген. Коллінс підкреслив, що ЗДА підчас корейської війни зуміли розбудувати свою силу до того ступня, що зможуть протиставитися кожній новій агресії, де б вона не появилася. Це звернення кінчається такими словами: „Я переконаний, що всі ви з'єднаєтеся ці мною в пошані до тих наших товаришів вояків, які зложили найбільшу жертву в цій війні. Вони втілюють найвищий дух нації і патріотизм, з яким наша армія завжди обороняла свою країну і який висловлений у таких словах: обов'язок, честь, батьківщина".

Американські полковники про нову атомову тактику

Вашингтон. — Два американські полковники, Джордж С. Рейнгардт і Вільям Р. Кінтер, видали книжку про нову атомову тактику в майбутній війні. Ця книжка появляється з дозволу військової команди, яка простудіювала її з огляду на безпеку країни. Автори твердять, що дотеперішня тактика, яка навчала, що треба бити ворога там, де він найслабший, — мае бути змінена. ЗДА мають перевагу в атомовій зброї в порівнянні із Совєтами, і тому вони мусять вирівняти совєтську перевагу в людях, гарматах і танках в той спосіб, побиваючи ворога там, де він найсильніший. Атомові бомби, атомова артилерія та атомові керовані стрільна мають бути вживані там, де ворог скупчуватиме свої найбільші сили. Атомова зброя вчинить знищення у ворожих рядах, а після цього інші роди зброї зможуть очищати терен від здеморалізованого атомовою зброєю ворога. Цю тактику можна буде послуговуватися не тільки в офензивних, але і в дефензивних цілях. Нова тактика не дозволить ворогові використати свою перевагу в людях, гарматах і танках, бо інакше він наражав би себе на масове знищення. Атомові гармати матимуть велике значення в позиційній і рухомій війні. Масові інвазії, ...

РУХЛИВИЙ КІНЕЦЬ ТИЖНЯ В СОЮЗІВЦІ

КОНЦЕРТ ГІЛЬДАНИ ЗЯТИК І ТАЇСИ БОГДАНСЬКОЇ В СУБОТУ; ПРОГУЛЯНКА З НЮАРКУ ТА КОНЦЕРТ „БОЯНА" В НЕДІЛЮ

Минулий кінець тижня належав до найбільш рухливих в Союзівці, вакаційно-відпочинковій оселі Українського Народного Союзу біля Кергонксон, Н. Й. Вже в п'ятницю і опісля в суботу, крім перебуваючих в Союзівці відпустковців, почали приїздити численні відвідувачі, між ними багато відомих громадян. В суботу ввечорі відбувся у вестибюлі вілли „Веселка" — концерт солістки п-ні Гільдани Зятик та піаністки Таїси Богданської, яка теж акомпанювала солістці. П-ні Зятик, мецо-сопран, відспівала: Гайворонського — „Думу", Січинського — „Не співайте мені цієї пісні", Гнатишина — „На чужині", „Як я була молодою" та „Умираю, моя мамо", Лисенка — „Ой місяцю" та дві арії з опери Артемовського „Запорожець за Дунаєм." П-ні Богданська, крім акомпаніяменту, виконала дві композиції Шуберта і Менделсона.

В неділю була в Союзівці прогулянка з Нюарку, зорганізована місцевою Українською Централею при співпраці місцевих відділів Українського Народного Союзу. В прогулянці взяло участь понад 100 осіб, що приїхали автобусами та приватними автомобілями. Після обіду відомий наш нюарський громадянин проф. Т. Каськів зібрав з-поміж учасників прогулянки членів хору „Боян" та дав у вестибюлі Гостинниці кон-церт, відспівавши „Молитву", „Живи Україно" та державний український національний гимн. Забираючи після концерту слово, проф. Каськів, як член Українського Народного Союзу впродовж 50 років, висловив свою радість, що великі успіхи УНСоюзу доповнилися тепер ще таким великим і прекрасним надбанням, яким є Союзівка. Згадуючи про дотеперішню працю УНС, проф. Каськів згадував теж про велику роботу УНС не тільки для організації й освідомлення українського загалу в Америці, але й для основного познайомлення американського світу з положенням і творчістю й боротьбою українського народу. Приявний голова УНС п. Дмитро Галичин, дякував проф. Каськову за його слова, звернув увагу на те, що хоч Український Народний Союз сьогодні вже не має тих організаційних і фінансових труднощів, з якими йому приходилося змагатись в минулому, проте теперішнє положення України та українського народу накладає на нього ще більші обов'язки і завдання, які легше буде здійснити дальшою масовою організаційною працею УНСоюзу та його активістів на місцях.

Семен Стефаник — заступником прем'єра УССР

Лондон. — За звідомленнями, одержаними тут із Москви, нові важливі переміни зайшли в Українській і в Азербайджанській Соціялістичних Республіках. Першим заступником прем'єра УССР призначено Семена Стефаника, сина великого українського письменника Василя Стефаника. Деякі газети помилково написали „Стефанюк". Цю відомість подала також київська радіовисильня. Семен Стефаник незабаром по закінченні другої світової війни приїздив разом з 11-ма іншими членами „культурницької" місії до Америки. Американський уряд зажадав тоді, щоб С. Стефаник і його товариші зареєструвалися в міністерстві справедливости, як агенти Совєтського Союзу. — Всі вони відмовились це зробити і вернулися до Совєтів.

Безкровна революція в Ірані: шах утік за кордон

Тегеран, Іран. — Шах Могаммед Різа Паглеві і його дружина, королева Сорая, втекли приватним літаком із своєї літньої резиденції до сусіднього Іраку, після того, як не вдалася його спроба усунути від влади прем'єра Моссадека. У проводі вірних шахові військових сил стояв полковник Назірі, який мав 700 вояків з королівської гвардії та добровольців, а також 3,000 вояків гірської бригади, одинокої із п'яти іранських бригад, що стала по стороні шаха проти уряду Моссадека. Шах дімісіонував декретом Моссадека й призначив новим прем'єром генерала Загеді. Початково цей переворот мав деякі успіхи, бо полк. Назірі арештував міністра закордонних справ Фатемі, але його самого арештував Моссадек при допомозі власної ґвардії, саме тоді, коли Назірі хотів передати йому декрет короля. Переворот, що його плянував шах, не вдався наслідком зради одного із втаємничених старшин. Шах вирішив силою усунути Моссадека від влади після того, як в останньому плебісциті виявилось, що політичними панами ситуації в Ірані є насправді комуністи із Тудег партії, дарма, що ця партія формально проголошена була поза законом. Моссадек опанував ситуацію. Він наарештував прихильних шахові військовиків та політиків, формально розв'язавши парлямент (при чому спирався на висліді плебісциту, в якому запитував нарід про право розпустити парлямент), і арештував 13 опозиційних послів, які схоронились були в парляментському будинку. Офіційне іранське радіо назвало шаха зрадником, що покинув край і втік до Іраку, до британської амбасади. Шах Могаммед Різа Паглеві, що має тепер 33 роки, і його 21-літня дружина, прибули до Вагдаду в товаристві тільки одної особи, крім пілота. Жадного багажу ніхто з них не мав. Одяг королівської пари був просто вкинений в останній хвилині перед утечею до літака. Шах, що з'явився в Багдаді цілком несподівано для тамошньої влади, був у доброму настрою і заявив, що не думає абдикувати. Він просив дозволу затриматись в Іраку кілька днів, після чого думає виїхати до Европи. Як далі розвинуться події в Ірані — покищо невідомо. Американська амбасада видала заклик до всіх американців не виходити з домів і не показуватися на вулицях.

Криваві заворушення в Марокко

Париж. — Між султаном Сіді Могаммед Бен Юссефом та його противником, Ель Гляуї, пашою в Маракеші, — ставня гострий конфлікт. Прихильники останнього проголосили, що вони не визнають більше султана релігійним головою марокканської держави. З свого боку султан заявив, що „ми є і залишаємось одиноким сувереном Марокко та його духовним проводирем". Обидві сторони апелюють до Франції, при чому султан покликується на французько - марокканський договір з 1939 року, в якому Франція зобов'язалась піддержувати авторитет султана, як єдиного суверена в Марокко. Прихильники названих арабських провідників учинили в кількох містах криваві бійки, в яких згинуло 36 осіб і багато було поранених. Лише за минулу неділю у вуличних бійках вбито 29 осіб. В містечку Уйда кількадесят осіб вбито у сутичці демонстрантів з місцевою поліцією і французьким військом. Серед убитих і ранених багато французів і взагалі чужинців. В Маракеші вбито двох поліцистів. В місті Рабат багато людей вбито французьких вояків. Генерал Гійом, французький резидент, видав прокламацію із закликом до спокою та пересторогою не кидати край в обійми анархії. — Французи в клопотливій ситуації, бо рух проти теперішнього султана прихильніший до французів, а Франція має формальний договір з султаном.

Страйк у Франції триває

Париж. — Французький страйк продовжено на необмежений час на залізницях, в поштово-телеграфній службі, у копальнях та в доставі газу й електричного струму. Так само рішила продовжити страйк паризька транспортова юнія. Проте, уряд сподівається, що протистрайковий настрій загалу громадянства спричиниться до заломання страйку. Страйкарі перекинули страйк також на приватну промисловість, заторкнену ним покищо розмірно мало. Уряд прем'єра Ляніеля, що нав'язав зв'язки із страйкуючими робітниками, погодився взяти під увагу заходи для підвищення життєвого стандарту робітництва. Ліва опозиція хоче примусити Ляніеля до димісії ще перед 12 жовтня, коли кінчається законом дозволений урядові час декретувати господарські реформи. Лівиця сподівається, що після упадку уряду Ляніеля під натиском хвилі страйків, до влади прийшов би право-лівий уряд, який — коштом війни в Індо-Китаї та красних видатків на військові потреби — збільшив би видатки на соціяльні цілі.

МОСКВА ПРОПОНУЄ КОНФЕРЕНЦІЮ В СПРАВІ МИРОВОГО ДОГОВОРУ З НІМЕЧЧИНОЮ

Москва. — Совєтський уряд передав учора амбасадорам З'єднаних Держав Америки, Британії й Франції ідентичні дипломатичні ноти, пропонуючи, щоб впродовж найближчих шістьох місяців була скликана мирова конференція в справі Німеччини та щоб Східня й Західня Німеччина негайно почали заходи для встановлення тимчасового уряду для всієї Німеччини, — який підготовив би вибори в цілій країні, що попередили б її остаточне об'єднання. Совєтська нота в цій справі має 14 сторінок, крім 10 сторінок додатку із змістом совєтських пропозицій мирового договору з Німеччиною, переданих західнім альянтам в дні 10-го березня 1952 року. Совєтська нота, що є сумою дотеперішніх совєтських пропозицій в тій справі, має такі головні пункти:: 1.) Конференція в справі мирового договору з Німеччиною повинна відбутися впродовж найближчих 6 місяців і в ній повинні взяти участь „всі заінтересовані країни"; 2.) Впродовж цих шістьох місяців повинна бути переведена вся підготовча праця до такої конференції і в тій праці, як і в самій конференції, повинні взяти участь німецькі представники; 3.) Поки буде встановлений всенімецький уряд, в підготовчих працях повинні взяти участь представники Східньої й Західньої Німеччини; — 4.) В по можливості найближчому часі повинен бути встановлений всенімецький уряд, який почав би відповідну підготовку до виборів в обидвох частинах Німеччини; — 5.) Парляменти Східньої й Західньої Німеччини, з „якнайширшою участю демократичних організацій", повинні взяти участь у створенні тимчасового всенімецького уряду; 6.) Тимчасовий всенімецький уряд, який має підготовити вибори, мав би право брати участь в мировій конференції та в міжнародних організаціях; 7.) Починаючи від 1-го січня 1954-го року, Німеччина повинна бути звільнена від дальшої виплати всіх воєнних відшкодувань, німецькі виплати на вдержання окупаційних армій повинні бути обмежені до 5 відсотків німецького державного бюджету і в додатку Німеччина повинна дістати відповідні полегші в кредитах. В ноті зроблено одне застереження, — що пропонований всенімецький уряд не смів би брати участи в будь-яких політичних чи військових аліянсах, — скерованих проти будь-якої країни, що брала участь у війні проти гітлерівської Німеччини. Західні великодержави оцінюють нову совєтську ноту, як „сподіване бомбу" напередодні виборів в Західній Німеччині. В ноті є теж відомі вже совєтські обвинувачення, що західня німецька політика відносно Німеччини скерована на закріплення теперішнього поділу Німеччини та на ремілітаризацію Західньої Німеччини в підготові до нової війни проти Совєтського Союзу. Згідно з совєтською пропозицією, Німеччина повинна була б мати три уряди, бо крім існуючих урядів східньої й західньої частин Німеччини, мав би бути створений уряд „всенімецький" уряд, якому Москва пропонує віддати, крім повновластей щодо участи в міжнародних організаціях і в плянованому мировому договорі та крім підготовки до всенімецьких виборів, ще такі німецькі справи, як поштово-телеграфічна служба, міжзональний рух осіб і дібр та господарські й культурні взаємини між східньою й західньою зонами.

Джузеппе Пелла створив новий італійський уряд

Рим. — Член християнсько-демократичної партії Джузеппе Пелла, економіст, створив новий, так званий, урядничий італійський кабінет міністрів, затримуючи для себе портфелі міністерства фінансів і закордонних справ. Він одержав запевнення, що дві праві партії — монархісти і неофашисти — стримаються від голосування, а права соціялістична партія або голосуватиме за ним, або теж стримається. Таким чином новий уряд мав би більшість, зложену із партії християнсько-демократичної, ліберальної і республіканської. Проти нового уряду є далі солідарний бльок лівих соціялістів і комуністів. Новий уряд з перших же кроків має неприємність, бо один із міністрів, Джузеппе Спатарó, призначений міністром пошти, проголосив, що його згоди не питали і він відмовляється від участи в уряді. На його місце призначено 78-літнього колишнього сенатора, професора політехніки в Турині, Модеста Панетті. Він, а також професор Константіно Турроно, міністер закордонної торгівлі, є єдиними членами нового уряду непарляментаристами. Новий уряд здержиться від усяких рішень в будь-яких важніших справах і обмежиться передусім до переведення в парляменті нового бюджету, бо давній вигасає наприкінці цього місяця. Завданням уряду є дати „довший віддих" політичним партіям з'ясувати ситуацію: чи можна взагалі створити уряд, опертий на якусь тривку більшість, чи треба розв'язати парлямент і розписати нові вибори. Колишній секмократичний прем'єр де Гаспері виїхав на відпочинок і тим часом відмовився від активної участи в розв'язуванні затяжної італійської кризи.

В СВІТІ

● Олександер Алтуханов, чільний емігрантський діяч казахів, тепер у Мюнхені, перестерігає Захід перед довір'ям у солодкі совєтські слова, бо вони — мовляв — є тільки заслоною, поза якою йдуть далі збройні приготування Совєтів. Таку вістку приносить останнє число „Ню Йорк Таймсу-у" з дати 17-го ц. м.

● Окінава, найбільша американська морська база в Японії, знаходилася у стані алярму перед тайфуном. Вітер набирав щораз більшої сили й дійшов вже до 75 миль на годину до 100 миль на годину — нічичо з останньої суботи на неділю. Однак потім він завернув в бік у сторону Формози, яка опинилася в небезпеці, що буде знаходитись в засязі торнада, що женеться з скорістю 160 миль на годину.

● Нове німецьке військо буде цілком демократичне — заявив міністер оборони Бланк, даючи інтерв'ю в Бонн, столиці Західньої Німеччини, призначене для німецької молоді. — Влянк потвердив, що західньонімецький уряд пляне поставити 500.000 німецьких вояків, що їх допускає Північно-Атлантійський Пакт.

● Німецькі робітники, зорганізовані в професійних спілках, заявилися за соціял-демократами і проти канцлера Аденауера, — проголосила протинімецька та західньо-німецька Федерація Праці, яка нараховує 6 мільйонів зорганізованих членів. Ця професійно-робітнича організація закликає німців голосувати на кандидатів соціял. партії.

● Мексиканський уряд думає відкупити від родини Герста 1,000,000 акрів землі, що її ця родина придбала була 50 років тому і розпарцелювати цю землю між дрібних земле-власників.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НЕЗАДОВІЛЬНА КАМПАНІЯ

Наш загал уже призвичаєний до того, що коли говориться чи пишеться про Український Народний Союз, то вже від самого заголовку починається мова про успіхи. Бо й справді, якщо вже можна говорити про будь-які наші громадсько-організаційні успіхи, про успіхи популяризації українського імени на американській землі та поширення української правди у вільному світі, то всі ці успіхи нерозривно зв'язані з постанням, розвитком і працею Українського Народного Союзу. Згадати б тільки найголовніші повідомлення з цього року: з кінцем травня відбулись річні наради Головного Уряду УНС, у висліді яких м. ін. ухвалено виасигнувати 12,500 долярів на різні народні цілі; приблизно в тому самому часі повідомлено про випуск коштом і старанням УНСоюзу нової книги англійською мовою про Україну, цим разом твору проф. Кларенса Маннінґа: „Україна під Совєтами"; рівночасно повідомлено про дальшу підготову видання „Енциклопедії Українознавства" англійською мовою, що вимагатиме більше коштів, праці й труду, ніж будь-яке з численних дотеперішніх видань УНСоюзу; минулого року придбано й в липні цього року віддано до вжитку нашої союзової та взагалі американсько-української громади прекрасну вакаційно-відпочинкову оселю Союзівку, в якій має бути теж приміщення для старших віком членів УНС. І так можна б назвати з минулого й сучасного безліч таких і подібних успіхів, які цілком оправдано й заслужено поставили Український Народний Союз на самому переді українських досягнень у вільному світі.

Проте, з жалем приходиться ствердити, що ці успіхи Українського Народного Союзу, як інституції, не мають належного зрозуміння й сподіваного доповнення збоку широкого загалу його членства та цілої громади. Доказом цього може бути проголошена Головним Урядом цьогорічна передконвенційна кампанія за здобуття нових членів до УНС. Для прикладу: впродовж липня ц. р. — згідно з інформаціями Секретаріяту УНСоюзу — зорганізовано 342 нові члени, з того 173 дорослих і 169 малолітніх. Минулого року в тому самому часі зорганізовано 285 нових членів (190 повнолітніх і 115 малолітніх), отже тільки на 57 членів менше, ніж у теперішній ювілейний і передконвенційній кампанії. Успіх організаційної праці союзового членства, зокрема місцевих відділів, поменшується ще й тим, що велику частину з тих нових членів здобули спеціяльні організатори УНС, а не самі відділи, чи поодинокі члени.

Дотеперішня історія УНСоюзу доказує й переконує, що ця інституція завдячує всі свої успіхи свідомості й активності широкого загалу свого членства та їх відділових проводів. Не інакше може й мусить бути тепер. Навіть найбільші зусилля самого тільки Головного Уряду чи спеціяльних організаторів не можуть заступити й вирівняти тої праці, що її повинні вести на місцях поодинокі члени та відділові керівники. Український Народний Союз — це не тільки число членів і багатомільйонова цифра майна, але насамперед невпинна й наполеглива праця його членства. Такі громадські організації, як УНСоюз, можуть тільки рости, або падати. Вони не можуть стояти на місці. Український Народний Союз — це ми всі, це тих біля 70,000 його членів і сума їхніх зусиль. Як тільки зменшаться ці зусилля, тоді слабнутиме й УНСоюз.

Недавно в Союзівці підійшов до одного з членів її управління один із припадкових відвідувачів і, з гордістю заявивши: „Я, як співвласник цієї оселі . . ." — висловив своє побажання. Вже коло 70,000 осіб має право сказати так не тільки щодо Союзівки, але й щодо всіх великих досягнень УНСоюзу, помітних на кожному кроці нашого життя. Головний Уряд УНС, проголошуючи теперішню передконвенційну кампанію, встановив для неї, навіть як на наші обставини, досить скромну ціль: 75,000 членів УНС до ювілейної конвенції, яка відбудеться в другому кварталі наступного року у Вашинґтоні. Усім нам треба здати собі справу, що з кожним новим членом УНС, з кожним новим співвласником Союзівки та всього союзового дорібку, збільшується й сума зусиль, збільшується наш потенціял і зростають наші можливості добитись нових і ще значніших успіхів, так дуже потрібних нашій спільноті тут і нашому зведоленому українському народові на рідній землі.

Найдошкульніша точка

Які б не були висліди боротьби за владу в Кремлі — кожний з претендентів на нового диктатора мусить передусім скріпити свою владу. Мусить опертися якщо не на більшість народу, то бодай на якийсь його прошарок, на якусь організовану його частину — чи то партійну бюрократію, чи то поліцію чи армію.

У своїх останніх потягненнях Маленков, щоб здобути прихильність народу, виразно попускає шруби, що їх так туго закрутив був тепер уже мертвий диктатор. Сукупність усіх цих потягнень пригадує НЕП — нову економічну політику, до якої вдався був свого часу Ленін, щоб „рятувати здобутки жовтня". Ставши в позу народнього обранця, Маленков на останній сесії Верховного Совєта СССР — замість комуністичної світової революції — раптом заговорив про те, що завданням совєтського уряду є служити народові і дбати про його добробут. Червоний диктатор ніби відступає від лінії, що її визначив Сталін.

Але в московсько-большевицькому катехизмі є закони, від яких большевики ніколи не відступали і не відступлять, поки вони при владі. Інакше кажучи, поки большевизм не буде знищений. Вони можуть проголосити новий НЕП і дозволити на дрібний приватний промисел. Можуть подарувати колгоспникам їхні присадибні ділянки і амнестувати пару сот тисяч дрібних кримінальних злочинців. Можуть укласти договір ненападу і приязни з будь-якою державою. Але найуразливіші точки на тілі московсько-совєтського режиму вони старанно охороняють і ними ні для яких політичних комбінацій не пожертвують.

Одною з таких найдошкульніших точок є „національне питання". В Москві добре розуміють, що визвольний рух поневолених нею народів, а особливо боротьба українського народу за свою незалежність криє в собі найбільшу небезпеку для російської імперії. Тим то такі послідовно жорстокі і непоступливі большевики саме в реалізації своєї національної політики на теренах окупованих ними народів.

Чи не найголовнішим обвинуваченням, що його закидає Маленков бувшому міністрові внутрішніх справ Лаврентієві Берії, є те, що він „намагався активізувати національні недобитки в Україні, підняти їх проти російського народу, посварити між собою трудящих різних національностей і цим захитати основу нашої держави".

Безглузде обвинувачення! Таке саме, як те, що Берія, який все своє свідоме життя був чекістом — став раптом аґентом політичних розвідок імперіялістичних держав. Але, власне, за тою безглуздістю криється ключ до розкриття загадки.

Маленков обвинувачував Берію в найстрашніших, які лише можуть бути, протибольшевицьких і протимосковських „гріхах", щоб його знищити. Бо за менші гріхи таку визначну персону, як Берія, не скинути з його п'єдесталу. А „націоналістична єресь" у яку нібито вкинувся Берія і є найбільшим відступництвом від ортодоксального московського большевизму, бо вона, ця єресь, „захитує основу" російської імперії.

За кілька місяців по смерті Сталіна, коли то усунено з посту секретаря компартії УССР Мельнікова за русифікацію Західньої України і коли дехто з українських еміґраційних публіцистів провіщав початок нового етапу в національній політиці большевиків — Маленков викинув карти на стіл і закричав: „Давай назад!" Це значить — попускай в усьому, в чому лише можна, але заганяй їх, націоналів, у совєтську кошару і щільно замикай двері.

Московська „Правда" в передовій статті з 15 липня визначила напрямну: „Основу основ радянської многонаціональної держави, головну умову успіху всіх братніх радянських республік становить дружба народів нашої країни!"

У системі Совєтського Союзу Україна — найбільш уразлива ланка. Тому головну увагу скеровує Кремль на Україну, терором і повсякденною пропаґандою скріплюючи в ній „дружбу" з Росією.

Після виступу „Правди", підсовєтська українська преса зарябіла статтями на тему „дружби з старшим братом". Всі інші пекучі проблеми ніби відійшли в сторону. Число „Рядянської України з 17 липня вийшло під гаслом: „Ми з російським народом навіки брати, в нас єдина мета — побудова комунізму". Змобілізовані кореспонденти газети поспіхом підготовляли відповідні матеріяли. Ось характеристичні їх заголовки: „В Кузбасі, у російських друзів", „Вчімось мудрости у старшого брата", „У дружбі — наша сила", „Змагання будівників Волги і Дніпра", „Єднання братніх культур" і т. ін. Тут же відгукується на замовлення Москви своїм довжелезним віршилищем Павло Усенко. Ось деякі рядки з цієї „поезії":

Ми славимо мужність,
Ходу богатирську,
Народе великий,
Народе російський!

Еміґраційні російські політики зворушливо однозгідні з кремлівськими верховодами. Не криючись, тими самими словами, що й московська „Правда", розписують вони на сторінках своїх газет про те, що найбільшою загрозою для Росії є українські самостійники. Протест шести російських політичних організацій, висланий до Вашинґтону з приводу пропозиції конґресмена Смита нав'язати дипломатичні відносини з совєтською Україною і Білоруссю — остаточно викриває їхню імперіялістичну істоту і органічну єдність з московськими імперіялістами в Кремлі.

В. С-ко

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

В. Ю. Кисілевський, Оттава

В погоні за доляром

Застановили мене слова одного старшого громадянина, який з болем серця скаржився мені на злий вплив, що йому підпадає іміґрація, коли приїжджає до Америки чи Канади. „Тільки побуде хто короткий час за морем, заражується хворобою погоні за доляром. Взагалі це почитання доляра американцями дуже понижує людину". Я вповні погодився з моїм знайомим. Погоня за доляром понижує людину, робить її матеріялістом, або й просто — скупарем. Але чого мій знайомий не знав, це те, що погоня за доляром не є загальною прикметою американців чи канадійців. Це є в першу чергу інстинкт самозбереження, якому підлягає в першу чергу іміґрант, без огляду на те, звідки він походить. Ми не є першими, що спостерегли цей нахил до „погоні за доляром". Професор Шікаґовського університету, В. Лойд Ворнер, перевів основні досліди у своїй студії над американськими етнічними групами*). Переповім деякі його спостереження, і хай вони будуть відповіддю моєму знайомому та й багатьом іншим, що над тим застановляються.

Коли іміґрант приїжджає на американський континент, каже проф. Ворнер, то вдаряє його скомплікованість американської економічної системи, з якою він не ознайомлений. Він свідомий тільки того, що мусить негайно знайти працю, щоб забезпечити собі і родині прожиток. Гроші для нього стають дуже важливою ціллю. В Европі, якщо іміґрант — селянин, то бараболя, капуста в городі, порося у хліві, клаптик власного поля забезпечували його та його родину від голоду. В Америці, або Канаді цієї забезпеки немає. Одинока охорона перед маривом голоду в очах іміґранта — це доляр. Значить його треба придбати за всяку ціну, і чим більше ,тим краще. Маючи відповідну кількість заощаджених долярів, можна спокійніше дивитися в майбутнє і думати навіть про „випровадження дітей в люди". Тому іміґрант ставить перед собою дві цілі: придбати капітал (доляри), і придбати „земське добро" у формі власної хати.

„Наші спостереження виявляють, каже далі проф. Ворнер, що етнічна родина, зараз же по прибуттю, кладе велику вагу на першу ціль (придбання долярів) . . ." На піднесення життєвого рівня іміґранти не звертають уваги, бо вони ще з Европи привикли до скромного, невибагливого прожитку. Друга ціль, набування реальностей, йде слідом за першою. Процес пристосування йде в той спосіб: перше, — знайдення праці, друге — заощадження (за всяку ціну) грошей, третє — купівля хати, четверте — посилати дітей до вищих шкіл, в результаті — економічне забезпечення. „Звичайно, купівля хати сполучена з побільшенням доходу, бо, майже без вийнятку, половину хати призначає іміґрант на винайм, який дає сталий прибуток. З другого боку, хата є для нього символом родинного вогнища і запорукою соціяльного значення. Власна хата дає безпеку для родини а також підносить повагу серед окруження."

„Заощадження — одна з прикмет іміґранта. Це спосіб придбання капіталу, який можна згодом обернути в продуктивну інвестицію, у формі реальности. На піднесення життьової стопи в тому періоді не звертається уваги."

„Ця погоня за грішми часами переходить границі і сягає того, що, наприклад, поляки прохали публічної допомоги (в місцевості, де проф. Ворнер переводив досліди), хоч мали гроші в банках. Один з добродійних урядовців звітував про італійців ось так: „Італійці зняли великий крик, що вони не дістали муки від Червоного Хреста. Але слідство ствердило, що майже всі ті, що прохали, мали готівку від $300 вгору."

Реасумуючи характеристику першої іміґрації, проф. Ворнер приходить до висновку що: перша ґенерація (іміґранти) зосереджує увагу на призбируванні грошей в цілі осягнення економічної забезпеки, обертає тими грішми так, щоб збільшити свій дохід, не старається витрачати їх на піднесення життєвої стопи. Ця прикмета залишається в них на ціле життя.

Зовсім відмінну прикмету виявляє друга(і дальша) ґенерація. Вона звертає головну увагу вже не на накопичування грошей в банку, але на піднесення життєвої стопи, бажаючи зрівняти себе з тою соціяльною клясою, до якої старається увійти. Через це дуже часто відбуваються конфлікти між батьками (першою ґенерацією) і дітьми (другою ґенерацією) Часто чуєте нарікання: „Не знаю, що моїм дітям сталося. Зовсім не знають ваги гроша. Ось донька купила килим до хати, заплатила поверх $300! І пощо? Ми ціле життя обходилися без килимів і добре нам було." Або: „Син заплатив за обстановку кімнат шість соток, а на вікна купив заслони, що самі коштували цілу сотку. Де хто таке видів? Марнотратство!"

Зміна поняття про завдання грошей йде впарі зі зміною про ціль, яку друга (і дальша) ґенерація старається осягнути. Діти не задовольняються соціяльним, часто найнижчим, положенням батьків. Вони прагнуть дійти до чогось кращого, перейти у „вищу клясу". Це прагнення йде впарі з живіщою участю в загальному життю ширшої, американської чи канадійської, громади. Приналежність до товариств, клюбів — не тільки підносить їх престиж, але й дає духове вдоволення. Вони покидають „іміґрантський" квартал і переносяться в резиденційні частини міста. Поволі зв'язок з „ґетом" слабшає. Енерґійні та підприємливі групи, як жиди чи вірмени, по якомусь часі майже в цілости „підносяться" економічно та соціяльно, але слов'янські групи довше залишаються позаду, а тільки одиниці з-поміж них „йдуть вгору" — і тому гублються.

Є ще одна причина, яка здержує соціяльне піднесення нових іміґрантських груп, а саме — ціль, з якою іміґранти прибули за море. Аналізуючи шість етнічних груп, над якими проф. Ворнер робив досліди, каже він так: „Жиди, вірмени і росіяни, коли еміґрували, то „палили за собою мости". Вони виїздили з наміром осісти на стало в Новому Світі, а тому відразу старалися закоренитися в новій землі, пристосуватися до нових обставин життя. Натомість велика частина італійців з південної Італії та Сицилії, греків, поляків еміґрували з наміром побути лише якийсь час в Америці, а потім вернути додому. Тому в загальному прагнення цієї групи було спрямоване не на те, щоб піднести себе в новому краю на соціяльній драбині, але на те, щоб скоріше заробити досить грошей і докупити кілька акрів землі в родинному селі, а вже там піднестися на соціяльному щаблі. Число тих, що дійсно повертали, осягнувши намічену ціль, як виказує статистика, було дуже мале. Пересічно по десяткові років побуту в Америці вони змінювали свій замір повернутись до Европи і залишались в Америці. Доки вони не прийшли до того рішення, їх зв'язок з довколишнім американським світом був мінімальний . . ." Вони про нього не дбали, не цікавилися ним, жили весь час в найбіднішому кварталі, щоб заощадити більше грошей, і через те відстали на десять років від інших. Можливо, що гроші й придбали, але значення чи поваги для себе не придбали. В очах американців вони залишились „чужинцями", здібними тільки до чорної праці.

*) W. Lloyd Warner and Leo Srole: The Social Systems of American Ethnic Groups.

Допомога інвалідам і завдання Суспільної Служби

Недавно проголошена всіма камбатантськими організаціями у З'єдинених Державах Америки збірка на допомогу українським інвалідам вимагає деякого обговорення. Головно вимагає точного окреслення в рамках принципів Суспільної Служби. Як відомо, Злучений Український Американський Допомоговий Комітет взяв на себе відповідальність створити підвалини під розбудову української Суспільної Служби й започаткував унормування цієї важливої ділянки суспільного життя. Державні народи мають більше змоги для нормалізації суспільних проблем, і тому в кожній державі справу Суспільної Служби поєднується з державним плянуванням і громадською та індивідуальною ініціятивою. Бо завдання Суспільної Служби — це не лише допомога одиницям, які того потребують, але й загальне заплиноване змагання за побудову здорового і задоволеного суспільства.

Саме в цьому напрямі йдуть намагання ЗУАДКомітету побудувати українську Суспільну Службу. Замість державного чинника, у нас на перший плян висувається громадський зорганізований чинник, який і має діяти разом з громадською та індивідуальною ініціятивою для впорядкування харитативно-допомогового сектора. То ж у висліді цієї акції постали Координаційні Комісії тут у ЗДА і там, в Европі, і це для нашого суспільства є той чинник, який повинен реґулювати справи в цьому секторі, використовуючи та підсилюючи добровольчу ініціятиву.

Безперечно, справа допомоги українським інвалідам, які саме через брак нашої державности стали проблемою нашого суспільного сектора і не мають державою виділеного забезпечення, як в інших народів, в нашому харитативно-домопоговому секторі — дуже важлива справа. Це ж обов'язок кожного суспільства подбати, щоб воно було здорове і забезпечене, тож не можна не подбати про бодай скромне забезпечення життя інвалідам. З другого боку, суспільство не може допустити, щоб ця допомога для наших борців за волю рахувалась милостинею для них. Суспільній Службі саме і йде про те, щоб довести, що це є ніяка милостиня, а лише зрівняння всіх у суспільстві та змагання, щоб це суспільство було здорове і забезпечене. І в цьому змаганні до забезпеченого суспільства мусимо підтримувати деякі одиниці, чи групи, не понижуючи їх людської гідности та почуття повновартности, як членів суспільства. Аж дивно стає, коли своєму братові по крові кажуть, що приділюється милостиню, та ще й вимагають від нього, щоб висилав низькопоклонні подяки.

Справа допомоги мусить бути побудована на зорганізованому громадському чинникові. Участь в ній мусять брати і ті, хто дістає, і ті, хто дає, бо йдеться про загальну справу, важливу і для тих, що беруть, і для тих, що дають. Одиниці, чи групи, які вважають себе непричетними до суспільства й тому не хочуть брати участи в розв'язанні суспільних питань, наражаються на те, що й суспільство вважатиме їх „чужими" і не буде співжити з ними, але терпіти їх, як конечність.

Тому то збірка на українського інваліда, що саме започаткована в наших громадах всіма комбатантськими українськими організаціями, йде згідно з принципами Суспільної Служби. Для цієї акції об'єднались усі військові організації — значить, беруть в ній участь найбільше зацікавлені. Координаційна Комісія потвердила важливість цієї збірки, а організації українських інвалідів беруть в цій збірці участь, як представники тих осіб, для яких збірка призначена. Вони ж бо найкраще знають свої болі і подадуть найдоцільніші способи, як їх вгамувати.

Наше громадянство щиро відгукнулось на цю збірку. Наша громада знає, що, згідно з напрямними Суспільної Служби, акція допомоги українським інвалідам — на першому пляні і вона спричиниться багато до задоволення потреб нашого суспільного життя. Перші успіхи зорганізованої збірки наших комбатантів для своїх товаришів-інвалідів вказують на цю волю нашого громадянства, а повний успіх збірки буде успіхом нашої зорганізованої Суспільної Служби і свідченням про зрілість та суспільне виробленя нашої громади.

Т.

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в одну ідейну спільноту та поставила її на службу нашим країнам та нашому поневоленому українському народові!

Василь Косаренко-Косаревич

ПЕРШЕ ПОСОЛЬСТВО САМОСТІЙНОЇ УКРАЇНИ

(Уривок з спомин**і**в)

(1)

Перше посольство відновленої України відкрите було в другій половині березня 1918 р. в Берліні, столиці монархічної Німеччини.

Відбувалось це на тлі таких подій і фактів: У Берестї Литовському заключено договір між Україною і такими потугами, як Німеччина й Австро-Угорщина з цісарями, Туреччина, очолювана султаном, і королівська Болгарія. Нового московського окупанта — цим разом в червоній масці — прогнано з територій України.

Відкриття першого акредитованого дипломатичного представництва України в столиці Німецької імперії, як посольства на рівних правах з посольствами всіх інших держав, унаявнювало новоздобуту суверенність України на форумі світової політики. Розуміється, що це мусіло впливати на внутрішню політику в Україні й на поставу та почуття кожного свідомого українця.

Все це — а в декого ще й знання про заключення тайного договору щодо Галичини, як окремого коронного краю в рямцях Австро-Угорщини, зумовляло й оправдувало оптимізм кожного свідомого українця і наповняло його національною гордістю.

Так зумовлені почування ще ступенювались у підписаного, якому тоді, в молодечому віці судилося опинитися в складі Української Мирової делеґації в Берестї Литовському, як допоміжний член і супроводити першого посла УНР, Олександра Севрюка, до Берліна.

Відкриття першого посольства України в столиці Німеччини нерозривно зв'язане з особистою амбіцією Севрюка, протеґованого Президентом Центральної Ради Грушевським, як члена партії Українських Соціялістів-Революціонерів (Ес-Ерів). В гутірці на спільній вечері партнерів переговорів і заключення Берестейського Миру між Україною і центральними державами, німецький міністер закордонних справ, фон Кюльманн, зробив Севрюкові ввічливий комплімент висловленням побажання зустрітися з ним у Берліні, як послом України. Цей комплімент зродив в амбітного Севрюка поважне бажання стати послом у Берліні. Після підписання миру і повороту до Києва, переконав Севрюк Грушевського і решту проводу партії ес-ерів, що це в інтересі партії й України, якщо він, Севрюк, заступатиме Україну в Берліні, як її посол. Так став Севрюк офіціяльним кандидатом ес-ерівської партії на посла в Берліні. Одначе, на засіданні ради міністрів кандидатура Севрюка провалилась. Більшість висловилася проти неї здебільшого тому, що у цісарській Німеччині титул „ексцеленція" здобувають і носять люди понад 40 років життя. 27-літній Севрюк із титулом „ексцеленція", прислужним всякому послові, був би там вийнятком, некорисним для України. Понадто Севрюк не знав тоді ще ні німецької мови, ані дипломатичної французької. Не ліпше стояло його знання технічної та репрезентативної сторінок дипломатичного представництва в характері посла, та ще в Берліні, з цісарським двором Гогенцолернів.

Будь Севрюк людиною з дисциплінованим характером громадянина і патріота, або такою, для якої інтерес нації, вирішуваний урядом, був би „найвищим законом", тоді народини першого посольства в Берліні відбулись би як слід. Але подражнений відмовою уряду в своїй амбіції, рішив він знехтувати те рішення уряду і поставити на свойому іншим способом. Розуміється, що це могло йому вдатися тільки при допомозі Грушевського та проводу ес-ерів.

Сторонники Севрюка були такі певні свого успіху, що заготовили вже заздалегідь дотичні акредитовані грамоти на його ім'я і прізвище. Бракувало тільки підпису Голубовича, як голови ради міністрів. Але й Голубович належав до проводу ес-ерів. Складено, за згодою Грушевського плян: використати ті акредитивні грамоти, як найскоріше пред'явити їх німецькому урядові і так поставити уряд в Києві перед доконаний факт у надії на те, що уряд не відважиться відкликати Севрюка, щоб не допустити до неминучого скандалу.

Цей задуманий плян удався. Ще того самого дня, 17 березня, згадані грамоти одержали підпис Голубовича. Грушевський з власної кишені позичив Севрюкові гроші, й велів подати на квітанції, що взяті вони на подорож до Букарешту, щоб цікавих з уряду, куди зник Севрюк, переконувати, що він поїхав до Румунії, а не до Німеччини. Таким чином уряд в Києві довідався про справжню мету наглого виїзду Севрюка з Києва щойно після того, як Севрюк передав у Берліні акредитивні грамоти і став офіціяльно визнаним послом України в Німеччині.

Розуміється, що все це не було відомим мені, що сидів у Берестї Литовському, і я був немало здивований, коли 17 березня з'явився у мене Севрюк і заявив мені, що я мушу супроводити його зараз же до Берліну, куди він має дуже наглу і важливу місію. „Зрештою (говорив він), у Києві вас уже переведено з міністерства шляхів до міністерства закордонних справ". Я радо погодився на його пропозицію і ми виїхали до Берліну. У потязі поділився Севрюк зі мною заміром відкрити в Берліні посольство, що його очолюватиме він, як посол, я ж маю бути його 1-им легаційним секретарем. „А де ж увесь інший потрібний персонал?" — спитав я його. Він викрутився вимовою, що з уваги на нагле і важливе доручення уряду, він мусів виїхати так, як стояв, сам, бо на що інше вже не було часу. Тому й узяв він по дорозі мене, бо сам він не знає потрібних мов. Не було ніякої причини, щоб не вірити йому в усьому, що він тоді говорив.

18 березня 1918 р. прибули ми до Берліну і заїхали до готелю „Континенталь", недалеко від залізничого двірця Фрідріхштрассе. Після негайної передачі акредитивних грамот, перше українське посольство взагалі, та в Німеччині зокрема, було відкрите, покищо в складі двох членів. Але наслідки приїзду посла без попередньої підготови і співпраці уряду, були дуже прикрі.

Цілковитий брак коштів унеможливив використання такої нагоди, як відкриття посольства, для влаштування прийняття для усіх інших посольств і впливових урядових, політичних і господарських чинників, щоб нав'язати особистий контакт з ними. Він унеможливив також навіть придбання конечно потрібних машинок до писання, з українськими і латинськими черенками, та всякого іншого канцелярійного приладдя. Перші ноти до немецького уряду треба було писати пером. Посольство багатої України не могло заплатити готелевий рахунок за перший тиждень перебування в ньому! Занепокоєний власник готелю звернувся дискретно до німецького міністерства закордонних справ за порадою, що йому робити, а воно, так само дискретно, заспокоїло його власною запорукою за нас до висоти 50 тисяч марок.

СОВЄТСЬКА КОНСТИТУЦІЯ У ВИДАННІ КЕРЕНСЬКОГО

Делеґація одного з двох КЦАБ-ів у складі 8 осіб, між ними якийсь „полковник" В. І. Золотаренко від „Украінскава Освободітєльнаво Двіженія" придумуючи, які докази дати американцям своєї антикомуністичної діяльности, прибула 2-го серпня ц. р. літаком до західнього Берліну, щоби перед тамошніми німцями заманіфестувати своє існування. Після того, як делеґація склала вінки під пам'ятником жертвам протикомуністичного повстання з 17 червня і під пам'ятником на православному цвинтарі, на якому пишається напис „Вєрним синам „вєлікої Рассії" — відбулося прийняття, фірмоване Русско-Нємєцким Союзом, та — пресова конференція. Ця остання була, очевидно, найважнішою точкою програми всієї подорожі і там теж виступив з наче програмовою промовою духовий лідер отого скарлоь атілого КЦАБ-у, „сам" Олександер Фйодорович Керенський.

Він сдарався представити приїжжий КЦАБ, як якусь велику організацію всіх народів Совєтського Союзу: „Ви бачите нас тут, казав він, — представників різних поколінь, різних демократичних політичних переконань і різних національностей". Всі різниці забулись „в ім'я одної наказної цілі — знищити у нашій спільній батьківщині (!) найстрашнішу тоталітарну систему, систему комуністичної диктатури". Після з'ясування, які вольності повинні вернутись на підсовєтських теренах, Керенський представив своє теперішнє становище у відношенні до питань неділимства, федерації і самостійности:

„Ми знаємо, що часи великих сцентралізованих імперій назавжди минулися. Ми знаємо, що тепер усі великі держави перетворюються в свобідні союзи рівноправних автономних народів, зв'язаних добровільною федерацією, або конфедерацією. Ми признаємо за кожним із наших народів право не тільки на самовизначення і на нову державну, культурну й національну автономію (!), але признаємо також право на вихід із загальної федерації або союзної держави. Ми вважаємо тільки (!), що кожний нарід, який живе тепер у нашій спільній батьківщині (!), може рішити свою долю лише після знищення спільними приязними і братерськими зусиллями страшного ярма, що паралізує свобідну волю і нівечить найбільші духові цінності життя всіх наших народів..."

Далі казалось про міжнародне значення і міжнародню загрозу комуністичного руху, проти якого повинен боротися (спільно з КЦАБ-ом) увесь Захід.

Якщо А. Ф. Керенський думав, що він викличе сензацію своєю ультра-ліберальною і толерантною заявою, то грубо помилився. Передусім, він не видумав цієї формули, що її авторами був зовсім хтось інший. Не Алєксандер Фйодорович Керенський, а Володимир Ільїч Улянов-Ленін перший кинув гасло національної політики молодої ще тоді совєтської держави: „Самоопредєлєніє вплоть до атдєлєнія". І цим ультра-ліберальним гаслом здеморалізував наївні і політично ще легковірні не-російські маси в Україні, Білорусі й на Кавказі, викликуючи віру, що ось може дійсно краще піддержати революційні сили большевиків, як боротьбою проти них скріплювати реакцію, бо й за большевиків можна осягнути політичну волю „аж до відокремлення". Навіть інтелігентські політичні круги заразились радянофільством, що стало цілою суспільно-політичною течією, саме наслідком отієї формули „самовизначення аж до відокремлення". Усіх тих наївних ідеалістів, що повірили в тактичне большевицьке гасло, як у реальну програму чесного партнера, большевики поголовно винищили, а народні маси запроторили в неволю, страшнішу колишньої царської. Зате, щоб далі сіяти баламуцтво, тепер уже серед наївного і тупого закордону, вписано ленінське гасло навіть у совєтську конституцію, де признано всім союзним республікам „право" „виступити з Союзу". І там, в СССР, теж усі члени Союзу належать до нього „добровільно" та ніхто „не хоче" відокремлюватися!

Історія не вчить А. Ф. Керенського, але історія навчила вже дечого українців.

СУПЕРЕЧНІ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ТВОРЕННЯ АНТИКОМУНІСТИЧНОГО ФРОНТУ

Дмитро Андрієвський, заст. голови Виконного Органу У. Н. Ради й один із активних учасників розмов про таку реорганізацію існуючого КЦАБ-у, щоб туди могли ввійти українці, заперечує цілу низку інформацій, що їх подавав в кількох своїх числах „Український Самостійник", при чому під адресою редактора того часопису вживає дуже різких висловів. Робить це на 1-ій сторінці „Українського Слова" (Париж) з 2-го серпня ц. р. Зокрема рішуче заперечує, наче б У. Н. Рада взагалі робила якесь звернення до КЦАБ-у, наче б існувала якась „Согласовательная Комиссия", наче б існувало якесь Центральне Бюро Демократичного Порозуміння або „Комісія Трьох".

Дм. Андрієвський твердить, що ніодної з таких організацій взагалі не було. Так само він заперечує, наче б прийнято такі формули порозуміння про будучий одностайний з росіянами антикомуністичний фронт, що їх подавав названий вгорі часопис у „лапках", наче цитовані з оригінального тексту. Заявляє теж, що ніяких підписів під час переговорів не давав і що зовсім неправдивою є інформація, наче би він, Дм. Андрієвський, мав стати заступником голови проєктованого Міжнаціонального Антикомуністичного Координаційного Центру, теж спростовує деякі інші, проголошені в пресі, другорядні подробиці дотогочасних переговорів.

У тому самому числі „Українського Слова", на іншому місці, поруч із полемікою з інформаціями Бюлетеню Українського Інформаційного Бюра (офіційний орган У. Н. Ради) про різні подробиці переговорів і про пресову конференцію, що її уладила У. Н. Рада в Мюнхені для чужинецької преси, є ствердження, що не відповідає правді" начи би добуто принципову згоду учасників переговорів створити новий центр на нових, спільно випрацьованих засадах. Часопис твердить, що „це повідомлення не зовсім вірне, бо українські компетентні чинники такої згоди не давали, а навпаки, тих домовлень і проєкту статуту не прийняли, а фракція ОУН поставила внесок його відкинути і припинити переговори". Сама теж згадана пресова конференція „не дала сподіваних вислідів, а навпаки поставила українську сторону в складну і прикру ситуацію", бо присутні чужинецькі журналісти, головно представник американського часопису німецькою мовою, „Ді Нос Цайтунг", не зрозуміли, у чому річ, і подали наскрізь фальшиві інформації.

З ГОЛОСІВ УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ

НАЦІОНАЛЬНІ СВЯТА — ЗАБАГАТО ЧИ ЗАМАЛО?

„Українське Слово", ч. 612 з 21-го серпня ц. р. у передовій статті п. н. „Національні свята" нав'язує до статті І. Кедрина на цю тему у „Свободі" й д-ра Скегаря в „Канадійському Фармері", але не погоджується із загальним тенором обох отих статтей. Автор признає, що на еміграції далеко важче улаштувати національні свята так, щоб вони зберегли культ даних подій і традицію щорічного їх святкування, з другого боку вказує на національні свята поза рідним краєм, як могутній чинник зупинювання процесу денаціоналізації. Наприкінці доходить до такого висновку:

> Національно-державними святами ми не тільки самі себе тримаємо в постійному змобілізованому стані, але й засвідчуємо перед цілим світом наші безупинні змагання до державної волі. Коли б таких свят не було, то наші державні події були б для них справді випадковим явищем. На що треба звернути увагу, це той факт, що існує поділ між українською еміґрацією. Є частина еміґрації, яка не хоче святкувати державне свято 1. Листопада; є й такі, які вважають державне свято 22. січня меншим, як 1. Листопада; є такі, для яких тільки свято С. Петлюри має значення, але до святкувань річниці смерті Є. Коновальця вони ставляться байдуже.
>
> Понад це все — слід сказати, що немає у нас відповідного зрозуміння до свята української зброї. Є свято Крут, є свято Покрови, є свято Базару, але ні одне із цих свят не є святом перемоги української зброї. А ті перемоги на фронтах були і можна цілим рядом тих перемог довести, що наші Армії не були менше бойові, як ворожі, бо тільки в одному і другому випадку, себто на західньому і східньому фронті, перемогла чисельність, а не якість. А такого свята доконче потрібно, щоб культивувати бойовий дух, прищіплювати віру в нашу перемогу.
>
> Не святкуємо також кожнорічного свята моря, яке освідомлювало б українців про рішальне значення його для існування й розвитку самостійної української держави...
>
> Нарід, який пнеться безупинно вгору, щоб зайняти знову своє центральне місце на Сході Европи, мусить мати першвсього велику душу, бо фізичної сили йому не бракує; її ми тільки не відчуваємо вповні із-за недостачі отої великої душі. Тому й наші свята виходять такі сумні, сповнені туги, не допомагають у розвитку, а швидше калічать душу нашої молоді, викликають в неї сумніви в здійснення нашої державної ідеї.
>
> Отже не багато маємо ми українських національних свят, не забагато їх, але говорити доводиться про недбайливе їх організування, про лихі програми, що зводять такі величні свята до трафаретности й не притягають, а відштовхують велику кількість наших людей. Усунути всі ці недомагання можна тільки методою виховання і дбайливою працею.

„ВІДСУТНІСТЬ ГОРДОСТИ, РОЗПАЧ І ТРУСЛИВІСТЬ"

„Кубанський Край", ч. 3-4 на 1953, Торонто, Канада, дво-мовний журнальчик кубанських козаків, дуже влучно потверджує нераз повторювану правду про різницю світоглядів російського і західньо-европейського та про вкорінений російський імперіялізм.

> ....Надії російських козаків на можливість існування козацтва, як федеративної держави в складі Росії, будуть розбиті дійсністю. Росіяни абсолютно нездібні до співжиття народів. Всі російські напрямки, включно з федералістами, будують державу тією одною методою. Не має значення, що завжди головними струментами будови були і будуть хабарі, ніж і мотуз.
>
> Росіяни не мають тієї державницької мудросити, що її мають англійці виховані на Євангелії. Англійці знають, коли приходить час для них дати свободу народові під їх покровительством. Вони відходять з достоїнством без насильства або гістерії. Так вони пішли з Індії, Канади, Австралії, які з колоній стали незалежними державами. Цікаво, що всі ті держави добровільно захотіли перемінити британську імперію в союз свобідних держав. На коронації Єлисавети II. були присутніми прем'єри всіх отих держав. Зовсім інакше в росіян, які в'язницею, мотузом і підкупом пробують врятувати „єдину неділиму Росію". Про справжній федералізм говорить серед них тільки дуже невеличка група емігрантів, які в самій Росії не матимуть абсолютно ніякого голосу, ані впливу на російський нарід. Стара російська інтелігенція була завжди відірвана від народу. Вона інколи „ходила" в нарід, але народу не знала і нарід її не любив. Нова совєтська російська інтеліґенція думає не про федералізм, а про завоювання світу..."

І автор пригадує, що для „білого" генерала Денікіна червона армія була „русскою" армією, так само, як для Керенського і Кускової комуністична Росія — це „русскій народ".

У тому самому числі „Кубанського Краю" є стаття, що гостро полемізує із от. Бульбою-Борівцем на тему його поглядів про будучність Кубані.

ПОЛЯКІВ НІЩО НЕ НАВЧИЛО

„Визвольний Шлях", ч. 7 за липень ц. р., місячник, Лондон, у статті „Незмінна політика польських імперіялістів" аналізує проєкт створення „Ради Єдносці Народовей", як теж проєкт тої її декларації, де говориться про засаду закордонної політики польської еміграції — відбудувати польську державу „в кордонах рисього миру" плюс „відзискані землі" на заході. Закінчується стаття таким висновком:

> „Дивно, що польські політики з Сосновським на чолі не вчаться нічого з корейської трагедії, коли покинуті союзниками корейці самі рішалися воювати. А вже дивно і трагічно, що забули про своє рідне варшавське повстання, залишене всіми на поталу Москві. Ані ЗДА ані Англія за Польщу воювати не будуть, ані для Польщі чужих територій здобувати не будуть. Ялта чогось таки повинна навчити тих, що хочуть вчитися. А Катинь також. У Катині большевики, союзники Заходу, мордували старшин свого союзника Польщі, а в той час і ще довго після вого західні великодержави промовчували катинський злочин. Навіть цих фактів досить, щоб кожний розумний нарід витягнув відповідні висновки у своїй дальшій боротьбі за волю і державу. Чи зроблять це поляки?!"

Д-Р ЕКЕНЕР ПРО РАКЕТОВІ ЛІТАКИ

Д-р Гуґо Екенер, який проєктував німецькі „Цеппеліни", святкував свої 85-ті роковини з дня народження. З цієї нагоди він заявив, що модерні ракетові літаки — це кінець для всяких бальонів, які могли літати тому, що були легші від повітря.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(За совєтською пресою)

„ПЕТРО ПЕРШИЙ ВЕЛІВ СХОПИТИ ТРЬОХ МОНАХІВ"

Г. Любченко оповідає, як тепер квашать капусту в Україні. При цій нагоді розказує таку подію („РУ" з 29 липня): Петро Перший, проїзджаючи через Київ, помітив на городах Київської Лаври „зело доброе разведение капусти". Але це разведення" йому не подобалося, не було таке добре, яке він бачив у Голляндії. Він тут же звелів схопити трьох молодих монашків і відправити їх в Голляндію. Ця давня історія показує, що совєтські можновладці в Україні наслідують царя Петра І, хоч „з того часу багато води з Дніпра збігло в море". Любченко згадує цю історію для іншої мети, а ми наводимо її на те, щоб пригадати, що московські окупанти не змінилися від часів Петра І., бо вони „схоплюють" людей не тільки в Україні, але й закордоном, щоб заслати їх туди, куди їм потрібно.

„НАЛАГОДИТИ ШКОЛАМ ПОСТАЧАННЯ НАОЧНОГО ПРИЛАДДЯ"

В. Погорілко, директор Повурської середньої школи на Волині, нарікає на те, що школам кожного року бракує наочного приладдя. „Керівники шкіл стикаються з одними й тими ж труднощами: ні на місці, ні навіть в обласному центрі ми не можемо придбати потрібних нам проєкційних ліхтарів, мікроскопа та різного наочного приладдя (географічні, історичні карти тощо). Та мало того, місцеві торговельні організації не можуть завезти до крамниць навіть такої дрібниці, як завіси для парт. За ними приходиться відряджати людей аж до Києва, витрачаючи на це державні кошти". Так жаліється директор школи в „Радянській Україні" з 29 липня. Але чи це щось йому і іншим школам допоможе?

„ТВОРЧА ІНІЦІЯТИВА ЖУРНАЛІСТА"

На цю тему написав довгий фейлетон Ю. Лазебник у „РУ" (29. VII). Свій фейлетон автор почав таким реченням. „Наша партія виховує у радянських журналістів такі дорогоцінні якості, як чуйність, спостережливість, вміння помічати нове у зародку". Всі ці „дорогоцінні якості" свідчать про те, що совєтський журналіст має бути в першу чергу донощиком, бо на „творчу ініціятиву" він не може ніяк відважитися. Це бачить і сам автор фейлетону. „В статтях і кореспонденціях повторюються здебільшого загальновідомі істини. При висвітленні одних і тих господарських кампаній в деяких газетах щороку даються одні і ті самі „шапки", заголовки і публікуються подібні одна до одної, як дві краплини води, кореспонденції і передові статті". Автор не хоче бачити того, що так мусить бути, партійна диктатура не дає місця „для поля творчої ініціятиви журналістів", яка існує в вільному світі. Журналіст, на думку Лазебника, мав би „передбачати, і то безпомилково, хід подій у майбутньому". Та чи сам Лазебник міг передбачати, що станеться з Берією, з Мельніковим та іншими ватажками большевизму після смерти Сталіна?

Президент Айзенгавер допоміг сироті прибути до ЗДА

Торонто, Канада. — Президент Аузенгавер підписав закон, який дозволяє приїхати до ЗДА 12-річній сироті Ірині Андрущакевич, що досі жила в Торонті. Її батька замучили німці 1944 року. Мати жила в Німеччині, але не могла дістатися до ЗДА і 1949 року виїхала до Канади. Після смерти матері дівчиною опікувалися доброчинні інституції, а її дядько Джордж Макогон із Флінту, в стейті Мішіґен хотів її адоптувати. Конґресмен Кіт Кларди вніс відповідний закон у Конґресі, і після підписання цього закону президентом, Ірина Андрущакевич зможе прибути до ЗДА.

Президент відвідав хворого хлопчика

Денвер, Коло. — Президент Айзенгавер вичитав у часописі, що 6-річний хлопчик, хворий на пістряк, бажав би „побачити президента ЗДА Після Богослужби в неділю президент поїхав на передмістя до цього хлопчини. Вітчим хворого, пан Доналд Голі, дуже здивувався, коли побачив, що перед його домом зупинилася розкішна лімузина. Ще більше було його здивування, коли він почув слова президента, який йому представлявся. Негайно покликали хлопця, який бавився в сусідній кімнаті (він не знає, що дні його життя пораховані), і коли президент і йому представився, хлопчик радісно відповів „гелло!" і втішений розмовляв із президентом п'ять хвилин.

Відкопали індіянське село з-перед 10,000 років

Прері ді Рочер, Ілл. — Археологи покінчили восьмитижневу працю, внаслідок якої відкопано індіянське селище, що існувало 5,000 років перед Христом. Вони твердять, що це селище виникло 8,000 років перед Христом, отже його історія сягає на десять тисяч років у давнину. Вчені мають докладно визначити вік цього села. Викопано кості чотирьох індіян, стріли і списи та мідяне шило.

Ван Фліт у мировій місії до Кореї

Лос Енджелес, Каліф. — Бувший Командувач Восьмої Американської Армії в Кореї генерал Джеймс А. Ван Фліт відлетів до Кореї. Ван Фліт тепер на емеритурі і їде до Кореї в мирових цілях. З ним їде д-р Вільям Дж. Карр із Американської Корейської Фундації. Обидва вони на Гонолюлю приєднаються до інших членів місії, завдання якої є відбудова знищеної війною Південної Кореї.

Книжка й часопис — найнеобхідніші речі в домі культурної родини.

ЗУСТРІЧ УКРАЇНЦІВ ЗДА Й КАНАДИ

Четверта зустріч українців ЗДА і Канади відбулася в днях першого і другого серпня ц. р. в місцевості Скарборо коло Торонто, влаштована організаціями ООЧСУ, ЛВУ, СУМ і тов. б. Вояків УПА, при співпраці радіопередач п. Шарвана і п. Лаврівського (Бофало). Зустріч пройшла під кличем 700-тих роковин Львова і ця тема була заторкнута у вступній промові д-ра Малащука, у привітах посла Яремка і кандидата на посла п. Фроляка та в привітах, виголошених від деяких організацій, а зокрема насвітлили значення Львова проф. І. Вовчук та д-р Я. Пастернак. Основна програма зустрічі була переведена в неділю 2-го серпня, започаткована польовою Богослужбою з проповіддю. Крім названих вже промов і доповіді була мистецька частина, в якій виступали хори з Дітройт і Торонто, духова оркестра з Бофало, балетні і танкові групи, деклямації пань: І. Лаврівської (Бофало) і І. Гонтар (Торонто) і сольоспів. Та головною атракцією зустрічі була таки сама „зустріч" кількох тисячок „краянів" з різних сторін українських земель, що з'їхалися сюди навіть з дальших місцевостей ЗДА і Канади (Филаделфія, Ню Йорк, Шікаґо, Вінніпеґ), щоби побачитися з рідними, друзями і знайомими та спитати „як живете?", згадати минуле та задуматися над прийдешнім. Найбільшу втіху мала, як звичайно, молодь, стрічаючи своїх товаришів, „симпатії", чи знайомих з часів воєнної мандрівки, шкільної лавки, молодечих організацій чи колишніх прогульок і таборів.

Технічна підготовка зустрічі була переведена досить примітивно. Місце для зустрічі ніяк не пригоже, далеко від Торонта і головних шляхів та тяжке до відшукання, тимбільше, що на роз'їздах не було замітних орієнтаційних написів, а мала карточка, що була на стовпі при головному шляху з Торонта, була замітна хіба для того, хто знав про її існування. Сама площа без відповідного устаткування. Нагадувалися „старокрайові" Улашківці чи Зарваниця, тільки, що іржання коней замінили автові гудки. Мистецьку частину програми (танки, балет) бачила тільки та група людей, котрі обступили підвищення і ті, які стояли на кількох лавках кругом підвищення. Комітет повинен був цьому зарадити.

Осип Залеський.

Вступайте в члени УНС!

ВСЯЧИНА

ЧЕРЕПАХА З 1844 РОКУ

Фармерський хлопець із Говп Велі, Р. Ай., знайшов черепаху, яку заніс до куратора зоопарку в Бронксі. На понцері цієї черепахи викарбувана дата 1844. Куратор зоопарку не вірить, щоб ця черепаха була така стара, і запитує думки інших природників .Але він не заперечує можливости такого довгого віку черепахи, бо її тіло виросло поза панцер, а це свідчить, що черепаха вже багато дечого бачила на своєму віці. Як відомо, черепахи живуть довго, довше від людей.

ПОЛЬЩА МАЄ МУХИ, АЛЕ НЕ МАЄ МУХОЛАПОК

Варшавський часопис „Експрес" нарікає на те, що в Варшаві є багато мух, але немає мухолапок, якими можна б було їх нищити. Видно з цього, що совєтизація Польщі зробила великі поступи.

ПІККАРД ХОЧЕ ЗАНУРИТИСЯ НА 10,000 СТІП У МОРЕ

Професор Піккард у 1932 році піднісся був на 55,000 стіп угору і осягнув в той спосіб рекорду. Він має тепер 69 років життя і думає збудувати прилад, в якому міг би зануритися на 10,000 стіп у Середземному морі. Коли це вдасться, то він поб'є рекорд американця Отіса Бартона, який 1949 року занурився був на 4,500 стіп у море коло одного острова недалеко Каліфорнії.

ПРЕЗИДЕНТ ТРУМАН — КАНДИДАТ НА ПРЕЗИДЕНТА МЕРИЛЕНДСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Бувший президент Гаррі Труман згадується між кандидатами на президента Мерилендського університету. Досі ще не переговорювали з бувшим президентом у цій справі, але один член комітету згадав особу Трумана між кандидатами на цей пост.

ДЕРЖАВНІ ЗАЛІЗНИЦІ В ЗДА

Мало хто знає, що ЗДА таки мають державну залізницю. Це залізниця на Алясці, якою заряджує департамент внутрішніх справ. Вона не має конкурентів, а держава докладає великі гроші, щоб її утримати. Крім цієї залізничої лінії, у ЗДА є ще й п'ятимилева державна залізнича лінія в стейті Іллиной.

КОЛЬОРОВА ТЕЛЕВІЗІЯ В 1954 РОЦІ

Д-р Едвард Ю. Кондон, директор Корнінґ Глес Воркс заявив, що вже 1954 року поступлять у загальний продаж кольорові телевізійні апарати. Ці апарати появляться в кількості кількох тисяч ще цього року восени, але вони будуть занадто дорогі, щоб їх могли набувати звичайні покупці.

ЖИДІВСЬКИЙ КОНГРЕС ПІДТРИМУЄ ВЖИВАННЯ МОВИ ІДИШ

Світовий Жид. Конґрес, що відбувся недавно в Женеві (Швайцарія), прийняв ряд резолюцій, а між ними й резолюцію про те, щоб „привернути давнішу повагу й значення" жидівській мові, званій ідиш, якими вона втішалася на початку цього століття. Прихильники цієї резолюції вважають, що ідиш — це найкращий засіб проти винародовлення тих жидів, які живуть в діяспорі (розсіянні), а теж добрий засіб до розвитку жидівської культури, яка має багато літературних творів, писаних мовою ідиш.

НАШІ ВУХА „ГЛУХІ" НА ПТАШИНИЙ СПІВ

Люди гадають, що пташиний спів дуже простий, але науковці, які дослідили 114 видів птахів під час їхнього співу, твердять, що людські вуха „глухі" на пташиний спів. Професори-птахознавці Карл Ріссе і Доналд Боррор із Стейтового університету Огайо вивчають пташиний спів за допомогою авдіо-спектрографа, який дозволяє записувати їх спів. Деякі птахи починають співати одночасно на високій та низькій ноті, а за одну соту частинку секунди переходять на середню ноту. Наприклад, лісовий дрізд може співати відразу на чотирьох нотах.

СТУДЕНТИ ІТОНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ВШАНУВАЛИ ПЕРЕКУПКУ

Недавно відсвятковано 101 роковини з дня народження пані Едіт Долтон, яка впродовж 50 років продавала яблука студентам славного аристократичного Ітонського університету. З цієї нагоди визначні державні мужі, промисловці та дипломати надіслали їй листи, депеші та багаті подарунки. Незабаром після цих роковин старенька пані Едіт померла.

ПОЖЕЖА ДОПОМОГЛА ТОРГОВЕЛЬНОМУ АҐЕНТОВІ

Аґент захвалював фармерам свої апарати до гашення огню, але вони не поспішали їх купувати. На щастя аґента саме в цей час вибух пожар в домі, перед яким стояв аґент. Він негайно задемонстрував свій апарат, погасив огонь, і тут же продав кілька апаратів.

ГУСИ ПРОТИ КОМУНІСТІВ

Найновіша зброя проти комуністів в Маляях — це гуси. Село Семаґат в провінції Джогоре купило 32 пари гусей, які, як колись у давньому Римі, мають давати своїм ґеґанням знак, коли вночі наближаються до села комуністичні партизани.

ПЕДОМЕТРИ В ГОТЕЛЕВИХ ПІСЛАНЦІВ

Один готель у Ню Йорку роздав своїм післанцям (бел бойсам) педометри, які автоматично мають визначати, скільки миль вони зроблять впродовж восьмигодинної праці. Виявилося, що в середньому вони робили вісім миль впродовж 8-годинної праці. Один посильний зробив аж 12 миль під час своєї праці.

ПРЕЗИДЕНТ АЙЗЕНГАВЕР НАЙМЕНШЕ ПОДОРОЖУЄ З УСІХ ПРЕЗИДЕНТІВ ЗДА

Президент Айзенгавер належить до тих президентів ЗДА, що найменше подорожують. Вирахували, що впродовж дотеперішнього урядування президент зробив в середньому 20 миль денно. Труман робив в середньому 86 миль, Френклін Рузвелт 80, а Вільям Говард Тефт 78 миль денно.

„ВЕСЕЛЯЩИЙ" ҐАЗ ДЛЯ БДЖІЛОК

Бджоли в дечому подібні до людей. Коли вони призвичаєні щось робити, то роблять це, хоч могли б робити щось краще. Коли бджоли збирають мед з конюшини, то збирають його ще й тоді, коли більше меду знаходиться на квітах липин. Щоб цьому перешкодити, професор бджолознавства в університеті стейту Норт Каролайна каже вживати окремого ґазу, так званого „веселящого" ґазу (нітрос оксайд), який вбиває пам'ять у бжіл. Коли бджоли нападуть на чужий вулик, то після цього ґазу вони забувають про ціль свого нападу і залишаються на працю в вулику, на який напали.

ПРОЙШЛА 2,000 МИЛЬ І ВТРАТИЛА 110 ФУНТІВ

Пані Гелен Федович важила в квітні цього року 265 фунтів. Це було надто багато на її п'ятистопову висоту, і її чоловік сказав до неї. — Ходім на прохід! Вони пройшли по горах і пустинях 2,000 миль. Із Лос Енджелес були на північному кордоні ЗДА і на півдні, і пані Федович втратила 110 фунтів із своєї ваги. Власники авт часто запрошували цю мандрівну пару до своїх возів, і були здивовані, що мандрівники не хотіли користати з їхньої ввічливости.

ЯПОНЦІ ЗЛОВИЛИ СОВЄТСЬКИЙ ШПИГУНСЬКИЙ ЧОВЕН

Японська прибережна сторожа зловила 25-тонновий моторовий совєтський човен, який зблизився на одну милю до берегів японського острова Гоккаїдо, щоб взяти на свій поклад совєтського шпигуна, що „працював" в Японії. Японці заарештували на кілька днів раніше цього шпигуна, і він виявив їм, що по нього має приїхати совєтський човен. Шпигун виявив японцям, які знаки треба давати човнові, щоб він сміливо зближався до берега. Японці заарештували капітана цього човна Ф. П. Кулікова та двох членів залоги, яких судитимуть за незаконну спробу в'їзду до Японії та за порушення територіяльних японських вод.

Таємниця Хеопсової піраміди

Одна з найбільших єгипетських пірамід (а всіх їх біля 100), що як знаємо, були гробівцями єгипетських фараонів, — піраміда фараона Хеопса з IV династії. Дослідники пірамід обрахували на підставі положення коридора, зробленого точно в напрямі осі земної кулі, що піраміду збудовано 2,344 року до Христа, Кількістю зужитого на її будову матеріялу це найбільший пам'ятник світу. Її збудовано точно на місці схрещення географічної паралелі з меридіяном, а це свідчить про те, що стародавні єгиптяни мали кращі географічні відомості, ніж европейці в часи відкриття Америки

Обчислення вимірів цієї піраміди зробив уперше Тейлор. Він ствердив, що основа піраміди має зв'язок з обчисленням часу. А саме: довжина одного боку квадратової основи піраміди, поділена на кількість днів у році (це час, потрібний Землі для обігу навколо сонця) дає точно одну , 20-мільйонову частину проміру (діяметра) земної кулі, себто 63.7 сантиметрів. Висота піраміди — одно мільярдова частина віддалення землі від сонця.

В середині піраміди є королівська кімната, а до неї веде отой коридор більше ніж 110 метрів завдовшки. На одній стіні королівської кімнати знайдено карниз у формі прямої лінійки, завдовжки 2,548 сантиметрів. Тейлор думає, що це була міра старовинних єгиптян, яку переховувано в пірамід так, як тепер переховується оригінальний метр у паризькій обсерваторії.

Дослідник П'єці прийшов до висновку, що довжина коридора до королівської кімнати — 2,548 сантиметрів, відповідає часові одного року. У віддалі 856 цалів від початку коридора находиться перша характерна точка, яка відповідає рокові 1,488 до Хр., то є рокові виходу ізраїльтян з Єгипту. Дальші дві характерні точки відповідають рокам народження і смерти Ісуса Христа. Від цієї останньої точки коридор сильно поширюється, а дальші замітні точки вказують на рік 800 (рік коронації Карла Великого), рік 1095 (перший хрестоносний похід) і рік 1492 (відкриття Америки). В цьому місці коридор зміняє свій напрям і дальшими характерними точками є рік 1517 (початок релігійної реформації) та роки 1804 і 1815 (коронація і упадок Наполеона). З найновіших же часів серпень 1914 назначений наглим звуженням коридора (хідника), яке кінчається роком 1918 (початок і кінець першої світової війни). Наступні замітні точки відповідають рокові 1936 (початок війни в Еспанії, що приготовила другу світову війну), та рокові 1945 (кінець другої світової війни).

Це не належить вже до минулого.

На майбутність є характерні 2 точки: перша з них відповідає точно місяцеві серпневі 1953 року, а друга й остання, яка находиться перед самим входом до королівської кімнати, відповідає рокові 2,000.

Чи означення цих календарних дат, мало б бути використанням осягів староєгипетських таємних наук, що їх плекали жерці у своїх колеґіях? Бо ж ці дати — не обчислені на ефект, дешеві пророцтва якоїсь „ворожки", але здобуток точних обчислень дослідників піраміди. А кожній вказаній помітній (характерній) точці коридора відповідала досі дата якоїсь епохальної події.

Нав'язуючи до устійнених дослідниками двох останніх дат (1953 і 2000 рік) треба послідовно прийняти, що і в тих роках наступлять знову якісь переломові події. Які саме — невідомо, але виявить це недалека майбутня, особливо ж перша дата (серпень 1953) що вже надійшла.

Ю. К-ий.

Німецький промисел піддержує канцлера Аденауера

Бонн. Німеччина. — Німецькі соціял-демократи видали „жовту книгу" із 63 документами, що доказують тісну підтримку нинішнього уряду канцлера Аденауера великим німецьким промислом. Між тими документами є листи, розсилані робітникам і працівникам великих промислових підприємств із закликом складати пожертви на фонд, що мав би запевнити тривкість теперішньої німецької влади й політики. Соціялісти заявляють, що партії теперішньої німецької урядової коаліції втратили свою незалежність і стали „інструментом великого капіталу". Виборчий фонд коаліційних партій уряду нараховує буцімто від 25 до 37 мільйонів марок. Великі промисловці й фінансісти нібн піддержали той фонд мільйоновими дотаціями. Німецькі парляментарні вибори, як відомо, відбудуться 6 вересня ц. р.

Прем'єр Пакістану прибув до Делі

Ню Делі, Індія. — Прем'єр Пакістану, Могаммед Алі, — прибув із своїм почотом до столиці Індії Ню Делі, на конференцію із прем'єром Неру у справі Кашміру, що становить від самого початку існування цих держав предмет спору між Індією і Пакістаном. Юрба коло 5 тисяч осіб вітала пакістанського прем'єра. Конференція має тривати 4 дні. Могаммет Алі вперше відвідує столицю Індії. Він висловився оптимістично про можливості догоди з Індією.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

БЕТЛЕГЕМ, ПА. — Бр. св. Димитрія, від. 288, повідомляє, що збори, замість 16. серпня, відбудуться в суботу, 22. серпня, в год. 7. ввечорі, в укр. залі. Проситься всіх членів прийти, бо є важні справи. Довгуючих членів проситься вирівняти свої вкладки. Хто хоче скорше заплатити, може зголоситись до секретаря: UN 68462. — М. Бурс, предс.; В. Гойзан, кас., Д. Мушастий, секр.

ТАРЗАН, ч. 3129. Дійсний приятель.

Коли леопардолюди зблизилися, Орандо швидко розглянувся. Тарзана не було видно ніде. Вір'ячи, що він опущений, Орандо знав, що згине. Але раніше хотів пімститися за Юмведжі.

Один із леопардолюдей скочив із криком. Інші атакували, вдаючи леопардів, за яких були перебрані.

Коли Орандо усвідомив собі, що Тарзан не залишив його, боровся з новим ентузіязмом.